

برای تفکر و تمرین

۱- هر یک از موارد زیر را تحلیل کنید و مشخص کنید که آیا این تغییرات می‌تواند یک فعالیت اقتصادی را که مشمول مالیات می‌شود، تشویق یا دلسرد کند؟ پاسخ را توضیح دهید.

- دولت مالیات ۱۰۰۰ تومانی بر بطری‌ها و قوطی‌های پلاستیکی وضع می‌کند.
- این اقدام دولت می‌تواند باعث افزایش قیمت این کالاها شود و در نتیجه میل مصرف‌کننده از مصرف آن‌ها کاهش می‌یابد و احتمالاً تولیدکنندگان این کالاها به سمت تولیدات دیگر مثل بطری‌های کاغذی می‌روند.
- دولت مبلغ کمک‌های خیریه را که می‌تواند هنگام محاسبه مالیات بر درآمد از درآمد کسر شود، افزایش می‌دهد.
- این روند باعث افزایش کمک‌های نقدی بنگاه‌های اقتصادی به سازمان‌های خیریه می‌شود.
- دولت مالیات حقوق و دستمزد کارفرمایان را کاهش می‌دهد.
- این روند باعث افزایش کارگاه‌ها و بنگاه‌های اقتصادی می‌شود و به عنوان یک عامل تشویقی عمل می‌کند.
- دولت بر غذاهایی که حاوی سطوح بالایی از چربی و سطح بالایی از سدیم هستند، مالیات اعمال می‌کند.
- این طرح باعث کاهش مصرف این مواد غذایی می‌شود و در نهایت باعث افزایش سلامت و بهبود تغذیه مردم جامعه می‌گردد.
- دولت قوانین را تغییر می‌دهد تا شرکت‌ها مالیات بیش تری بپردازند.
- این روند می‌تواند باعث تعطیل شدن برخی شرکت‌ها و بنگاه‌ها شود و از طرف دیگر قیمت کالاهای تولیدی این بنگاه‌ها را افزایش دهد.
- دولت مالیات بر فروش خودروهای جدید را حذف می‌کند.
- این قانون می‌تواند ناوگان وسایل نقلیه را نو کند و خرید و فروش خودروهای قدیمی و میل به خرید آن‌ها را کاهش دهد و تأثیرات زیست‌محیطی مثبتی ایجاد کند.
- دولت نرخ مالیات املاک برای کارخانجات جدید را کاهش می‌دهد.
- قسمتی از سرمایه و یا سود کارخانجات به طرف سرمایه‌گذاری در املاک صنعتی حرکت می‌کند و باعث ایجاد کارخانه‌های جدید می‌شود.

۲- نوع مالیات را در هر یک از موارد زیر تعیین کنید.

- کارفرمایان باید درصدی از دستمزد کارکنان خود را به دولت پرداخت کنند.
- مالیات مستقیم ← مالیات بر درآمد
- افرادی که خانه، ویلا، خودروهای لوکس و ... دارند، ملزم به پرداخت درصدی از ارزش دارایی خود به دولت هستند.
- مالیات مستقیم ← مالیات بر دارایی
- دولت تصمیم می‌گیرد که فقط کالاهای پر طرفداری در مقادیر مشخصی پس از خرید مالیات بپردازند.
- مالیات غیرمستقیم ← مالیات بر مصرف
- شرکت‌ها باید در صدی از سود خودشان را به دولت بپردازند.
- مالیات مستقیم ← مالیات بر درآمد اشهر طرفدار حقوقی
- کارکنان باید بخشی از درآمد خود را به عنوان مالیات به دولت پرداخت کنند.
- مالیات مستقیم ← مالیات بر درآمد حقوق

۳- کارگاه ایران سبزی، به همراه سه کارگاه مجاور دیگر، از مجموع کالاها و امکانات عمومی که دولت در اختیار آن‌ها قرار داده است، هر یک مطابق با موارد زیر از مزایای آن بهره‌مند می‌شوند.

- احداث و تجهیز جاده‌ای که برای تسهیل حمل و نقل در کنار کارخانه احداث شده است، به ارزش سالانه ۵۰ میلیون تومان
 - احداث و تجهیز مجموعه سامانه روشنایی بیرون از کارخانه به ارزش سالانه ۳۰ میلیون تومان
 - تأمین امنیت راه‌ها و بازار خرید مواد اولیه و فروش محصولات به ارزش سالانه ۳۰ میلیون تومان
 - ایجاد و نگهداری امکانات رفاهی و بهداشتی در نزدیکی کارخانه به ارزش سالانه ۳۰ میلیون تومان
- اگر قرار بود آقای محمدی به عنوان مدیرعامل کارگاه، خودش هزینه این موارد را پرداخت کند، چه تغییری در درآمد و سود و زیان سالانه شرکت او حاصل می‌شود؟ (اطلاعات مربوط به هزینه‌ها و درآمد شرکت در تمرین درس اول آمده است).

درآمد شرکت تغییری نخواهد کرد.

هزینه‌های شرکت به شدت افزایش می‌یابد و سود شرکت به شدت کاهش می‌یابد.

- اکنون فرض کنید دولت، مالیاتی معادل ۵ درصد به طور سالانه، بر درآمدهای شرکت تولیدی آقای محمدی وضع کرده است، اولاً تأثیر این مالیات را بر سود و زیان سالانه شرکت محاسبه کنید. ثانیاً هزینه مالیات را با منافع به دست آمده از امکانات عمومی مقایسه کنید و تحلیل کنید که آیا پرداخت مالیات به نفع شرکت است یا به ضرر آن.

باتوجه به درآمد سالیانه ۲,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ (که در تمرین درس اول آمده است) میزان مالیات ۵٪ را حساب می‌کنیم.

$$۲,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۵}{۱۰۰} = ۱۲۵,۰۰۰,۰۰۰$$

با افزایش ۵ درصدی مالیات، میزان هزینه‌های شرکت در حالت عادی افزایش می‌یابد و از منافع سود شرکت کاسته می‌شود.

فصل دوم: درس ششم | نقش دولت در اقتصاد چیست؟

تحلیل کنید.

۱- چرا دولت به عنوان یکی از بازیگران، باید در میان کسب و کار حضور داشته باشد؟

از زمان شکل‌گیری نخستین تمدن‌های بشری، نیاز به نهادی که اداره این جوامع را به عهده بگیرد، احساس می‌شد. با گذشت زمان دولت‌ها به تدریج به محدوده اقتصادی جامعه نفوذ کردند و روابط مالی خود را با شهروندان گسترش دادند. امروزه دولت‌ها در عرصه اقتصاد فعالیت بسیار گسترده‌ای دارند و حضورشان را در اقتصاد جامعه نمی‌توان نادیده گرفت. دولت‌ها وظایفی مانند هدایت جامعه در مسیر رشد و توسعه پایدار، ایجاد اشتغال، فقرزدایی، کاهش نابرابری و توزیع عادلانه درآمد و ثروت، مقابله با تورم و ... برعهده دارند.

۲- چرا کسب و کارهای گوناگون، باید به دولت مالیات بدهند؟

دولت‌ها کالاها و خدمات گوناگونی ارائه می‌دهند و مسئولیت‌های مختلفی برعهده دارند. برای تأمین منابع مالی این فعالیت‌ها و ارائه خدمات و کالاهای عمومی، دولت‌ها از مردم مالیات می‌گیرند. دولت‌ها با سه هدف از بنگاه‌های اقتصادی و مردم مالیات می‌گیرند. ۱- افزایش درآمد دولت ۲- کاهش فعالیت‌های نامناسب و تشویق فعالیت‌های مطلوب ۳- کاهش نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی

تعاریف و اصطلاحات

- ۱- بازیگران اقتصاد ← خانوارها، بنگاهها و دولت
- ۲- دولت ← وظیفه نظارتی و ارائه کالا و خدمات را دارد.
- ۳- کالاهای عمومی ← به کالاها و خدماتی که توسط افراد زیادی می‌تواند هم‌زمان استفاده شود و کسی نمی‌تواند مردم را از استفاده ی آن محروم سازد، کالاهای عمومی گویند. (کالاها و خدمات عمومی)
- ۴- منابع درآمد دولت ← مالیات‌ها، فروش دارایی‌های ملی و ایجاد بدهی
- ۵- اهداف مالیات ← افزایش درآمد دولت و کاهش رفتارهای نامطلوب و کاهش نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی
- ۶- انواع مالیات ← ۱- مالیات مستقیم ۲- مالیات غیرمستقیم
- ۷- مالیات مستقیم ← در مالیات مستقیم مبلغی به عنوان مالیات گرفته می‌شود.
- ۸- مالیات غیرمستقیم ← این مالیات به صورت بخشی از قیمت کالا از مشتری گرفته می‌شود.
- ۹- انواع مالیات‌های مستقیم ← ۱- مالیات بر دارایی ۲- مالیات بر درآمد
- ۱۰- مالیات بر ارث ← مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی است.
- ۱۱- مالیات بر درآمد ← از درآمد افراد و شرکت‌ها گرفته می‌شود.
- ۱۲- مهم‌ترین نوع مالیات ← شاید بتوان گفت که مالیات بر درآمد اشپز طرفدار مهم‌ترین نوع مالیات است.
- ۱۳- مهم‌ترین مالیات‌های غیرمستقیم ← عوارض گمرکی و خدماتی، مالیات بر مصرف و مالیات بر ارزش افزوده
- ۱۴- عوارض گمرکی ← مالیات بر صادرات و واردات کالاهای مختلف است.
- ۱۵- مالیات بر مصرف ← مالیات بر مصرف مالیاتی است که مصرف‌کنندگان کالاهای طرفدار در زمان خرید پرداخت می‌کنند.
- ۱۶- بارزترین نمونه مالیات بر مصرف در ایران ← انواع بسیار زیادی دارد که بارزترین آن در کشور ما، مالیات بر مشروبات غیرالکلی ماشینی و مالیات بر دخانیات است.
- ۱۷- مالیات بر ارزش افزوده ← مالیاتی است که از تفاوت ارزش بین کالا و خدمات عرضه شده با ارزش کالا و خدمات خریداری شده در دوره‌ای مشخص گرفته می‌شود.
- ۱۸- درآمدهای نفتی ← بخش زیادی از درآمدهای موردنیاز در ایران از محل فروش دارایی‌هایی مانند نفت تأمین می‌شود.